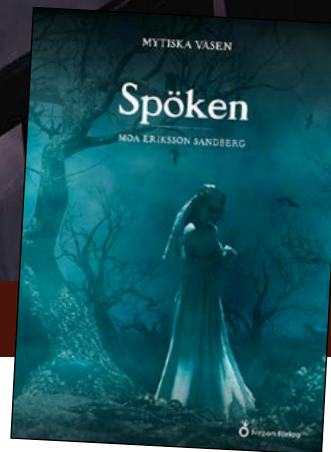

Mytiska väsen – Spöken

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

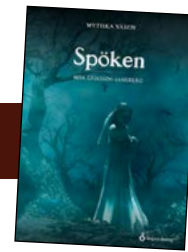
Det här är en spännande faktabok om spöken. Du får lär dig hur olika spöken ser ut och vilka egenskaper de har. Vilket är egentligen det mest kända spöket i världen? Finns det onda och goda spöken och hur länge har man trott på spöken?

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Sammanfattning av texter. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter, för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel bilder och grafiska modeller. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

DISKUSSIONSFRÅGOR

I många berättelser och filmer finns det spöken, vampyrer, varulvar med mera. Var kommer egentligen dessa hemska figurer ifrån? Finns det någon sanning bakom? Ge eleverna tid att tänka lite själva och sedan prata i smågrupper.

- Tror du det finns/har funnits spöken?
- Varför tror du det?
- Varför är det så vanligt med spöken i berättelser och filmer?
- Har du någon favoritbok eller film med detta tema?

PAPPERSKARUSELL

Denna övning kan ni göra antingen innan ni läser boken, för att se vilken uppfattning eleverna har om spöken, eller efter ni läst boken, som en övning för att se hur de tolkat det som stod i boken.

1. Skriv ord eller begrepp från boken på ett A4-papper (ett papper för varje elev). Dela sedan ut så att alla elever får varsitt papper.
2. Uppgiften nu är att skriva en fundering, fråga eller tanke på baksidan av pappret, kopplat till ordet/begreppet på framsidan. När detta är klart skickar varje elev sitt papper till personen till vänster.
3. Nästa elev tar pappret, läser det som redan är skrivet och fyller på med en egen fundering eller kommentar. På detta sätt skickas pappret runt bordet som en karusell. Karusellen stannar när varje papper är tillbaka hos den som hade det först.
4. Nu är det dags att ta ett sista varv i karusellen: en i taget får nu läsa upp vad som står skrivet på "sitt papper". Övningen blir som en inventering av allas tankar.
5. När ni gått laget runt kan ni avsluta med att sätta upp alla papper på väggen (för att exempelvis kunna återkomma till dem när ni läst boken).

PAPPERSKORGEN

1. Förbered gärna med att klippa ut pappersremsor stora nog att skriva svar på. Dela in eleverna i grupper om 3–5. Du ställer en fråga från boken, till exempel:
Vilket spöke brukar se ut som den gjorde när den levde?
Vilken tid på dygnet kallas för spöktimmen?
Vad kan den huvudlöse ryttaren ha under armen i stället för sitt huvud?
Hur känner man sig om man blir gastkramad?
Vilken film är inspirerad av den flygande holländaren?
2. En elev skriver gruppens svar.
3. Du säger: "1-2-3 håll upp svaret!" och grupperna visar sina svar.
Fel svar: Du tar gruppens papper.
Rätt svar: En elev i gruppen skrynklar pappret, ställer sig på en bestämd plats och försöker kasta pappersbollen i en papperskorg.
4. Om eleven lyckas = 1 poäng för gruppen. Eleverna kan samla klasspoäng som hela klassen ska nå, eller låta grupperna tävla mot varandra att nå först till ett visst antal poäng.

Det kan även vara bra att gå igenom vissa regler: alla sitter ner förutom kastaren, säg bra saker till den som kastar, viska så att ingen annan grupp hör med mera.

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad är ett spöke?

Ett spöke är en död människa som kommit tillbaka?

2. Vad menas med att något är övernaturligt?

När man använder ordet övernaturligt menar man att något är mystiskt och magiskt.

3. Hur trodde romarna att man blev ett elakt spöke?

Romarna trodde att den som inte fått en riktig begravning blev ett elakt spöke.

4. Vad använder en spökjägare för att hitta spöken?

Spökjägare använder särskilda apparater för att hitta spöken.

5. Kryssa i de påståenden som stämmer.

En del tror att gengångaren ...

var en elak person när den levde

vill hämnas

är en person som dog efter en lång tids sjukdom

6. Hur ser en gast ut?

En gast är genomskinlig.

7. Vad menas med att bli gastkramad?

Att man råkat nudda vid en gast eller blivit fasthållen av en gast. Man blir då plötsligt kall och ryser till.

8. Vad är en myling?

En myling är enligt folktron ett odöpt nyfött barn som mördats av sin mor.

9. Hur länge måste den flygande holländaren segla på havet?

Den flygande holländaren måste segla på havet för evigt.

10. Varför ska man vara glad över att inte ha sett den flygande holländaren?

För att det sägs att om man ser skeppet så kommer något hemskt att hända.

11. Vad kallas världens mest kända spöke?
Världens mest kända spöke kallas den huvudlösa ryttaren.
12. Vad kallas en person som försöker få kontakt med döda?
En person som försöker få kontakt med döda kallas medium.
13. Vem är Annabelle?
Annabelle är en död flicka vars spöke flyttat in i en docka.
14. Vem spökar på Kungliga slottet i Stockholm?
På Kungliga slottet i Stockholm spökar Vita frun och Grå mannen.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

15. Hur många av varelserna som det står om i boken vill hämnas på någon?
Två varelses vill hämnas på någon, det är gästen och mylingen.
16. Varför tror du att poltergeist kallas för buller-ande?
Eget svar.
17. Under vilken årstid sägs den huvudlösa ryttaren vara ute och rida?
Den huvudlösa ryttaren sägs vara ute och rida under hösten.
18. Är legender sanna?
Eget svar.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

19. I boken står det att spöken ofta finns på kusliga mörka platser, till exempel på kyrkogårdar, vindar och i källare. Var tänker du att det finns spöken?
Eget svar.
20. Varför tror du att man förr tyckte att det var skamligt att få barn om man inte var gift?
Eget svar.
21. I boken står det om många olika spöken. Berätta om ett spöke som du sett eller hört talas om som inte nämns i boken.
Eget svar.

22. Spöken kan ha många olika namn. Kryssa för de namn du har hört förut:

- Gengångare
- Myling
- Poltergeist
- Den flygande holländaren
- Gast
- Den huvudlösa ryttaren

PARA IHOP RÄTT SPÖKE MED RÄTT BILD

Myling

Den huvudlöse ryttaren

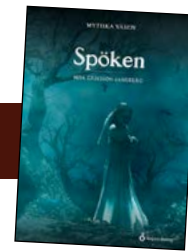
Den flygande holländaren

Gengångare

Gast

KLURIGA ORD FRÅN BOKEN

Para ihop varje ord med rätt förklaring. Alla orden finns i boken så ett tips är att hitta ordet i boken och läsa meningen där ordet står, så kanske du kan få en ledtråd till ordet.

1. folktro	2	en myt eller saga
2. en legend	5	något magiskt
3. hemsöka	1	sådant man trodde på förr
4. förbannelse	4	kalla på onda krafter för att skada någon
5. övernaturligt	6	en person som försöker hitta spöken
6. spökjägare	3	spöka för någon
7. poltergeist	8	en soldat som dött i krig
8. gast	7	ett bråkigt spöke